

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Litovská republika

[Všeobecné informácie o krajine](#)

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

---

a) Základná charakteristika hospodárstva

Analýza vývoja hospodárstva za posledný rok a porovnanie s predchádzajúcim obdobím, vývoj hlavných makroekonomických indikátorov a štátny rozpočet

Základná charakteristika hospodárstva

Litva po finančnej kríze v roku 2008 prijala reštriktívny program reforiem a šetrenia, ktorý prispel k postupnej stabilizácii hospodárskej situácie, ale aj k masívnej emigrácii ekonomicky činného obyvateľstva do ČK EÚ. Na jeho implementácii sa však už negatívne prejavili reštrikčné opatrenia EÚ a následné embargo Ruska, ako aj dodnes pretrvávajúca recesia v severských krajinách. V dôsledku uvedených faktorov došlo k prudkému prepadu vývozu poľnohospodárskych výrobkov a výrobkov potravinárskeho priemyslu - až o 90 % výroby.

Na zmiernenie súčasnej hospodárskej situácie vláda v poslednom období pristúpila aj k reforme daňového systému krajiny: zavádza systém progresívneho zdanenia príjmov fyzických osôb, ako aj systém vyššieho daňového zaťaženia väčších podnikateľských subjektov, domácich i zahraničných, pôsobiacich v krajine. Výsledkom reformy by mala byť „daňová spravodlivosť“.

Rok 2017 sa v Litve, rovnako ako v ČK EÚ niesol na vlne ekonomického rastu a zlepšovania ekonomických ukazovateľov. Zároveň sa zlepšovala aj finančná a rozpočtová disciplína štátu a krajina napriek prosociálnym opatreniam zaznamenala rozpočtový prebytok. Významne narástla zamestnanosť, ako aj mzdy - minimálna mzda od roku 2018 narástla na 400 eur mesačne a tým aj domáca spotreba, ktorá v roku 2017 zvyšovala rast HDP najvýznamnejšie.

Na jeseň 2016 vláda krajiny novelizovala zákonník práce. Cieľom novely bolo oslabenie postavenia zamestnancov a zamestnávateľských zväzov v prospech majiteľov podnikateľských subjektov vrátane flexibilnejších foriem zamestnávania. Kritici danej novely vyčítajú prílišnú liberálnosť a jeho namierenie proti sociálnym a spoločenským potrebám obyvateľov krajiny, ktoré nie je zvykom v prostredí ČK EÚ. Zákonník práce sa preto stal predmetom predvolebného boja v priebehu roka 2016.

Po nástupe novej vlády v decembri 2016 sa táto prihlásila k silnému sociálnemu programu s cieľom aktívnej podpory mladých rodín a demografie. Zároveň má nová vláda za cieľ podporu seniorov a nárast výšky penzií. Demografia a vysťahovalectvo z krajiny je najvýznamnejší determinant budúceho vývoja a preto sa vlády od roku 2000 snažia tento trend zvrátiť, žiaľ neúspešne. Od začiatku roku 2017, napriek rastu priemerných miezd a zamestnanosti v súvislosti s Brexitom narástol počet emigrantov na nové maximum.

Veľkým problémom zostáva pôsobenie tzv. „tieňového hospodárstva“ v krajine vrátane systému daňových únikov - odhadovaná úroveň sa pohybuje na hranici 25 % HDP. Napriek vyššie uvedeným skutočnostiam sa Litva od 1. januára 2015 stala členskou krajinou Eurozóny.

V súčasnosti sa Litva zapája do ambiciózneho projektu na prepojenie železničnej infraštruktúry pobaltských krajín s Poľskom a Nemeckom, nepriamo aj s Fínskom. Projekt „Rail Baltica“ ráta s výstavbou novej železničnej trate v dĺžke 728 km, spájajúcej Tallinn, Rigu, Kaunas, Varšavu a Berlín, pričom sa počíta so zmenou súčasného rozchodu koľajníc, tzv. širokorozchodnej železničnej trate -1 520 mm, na rozchod koľajníc, ktorý je štandardný vo väčšine ČK EÚ (1 435 mm). Zámerom projektu je zvýšenie výkonov nákladnej dopravy, zvýšenie prepravnej kapacity v oblasti prepravy cestujúcich vrátane zvýšenia bezpečnosti železničnej prepravy pri súčasnom zvýšení rýchlosti vlakových súprav. Zahájenie stavebných prác je naplánované na rok 2020, pričom prepojenie s Varšavou by malo byť ukončené do

roku 2030. Celkové náklady na projekt sú odhadované na 5,0 mld. eur, pričom 85 % nákladov na výstavbu by malo byť hrađených z prostriedkov EÚ.

Litva však aj napriek značnému úsiliu, ktoré vynakladá v poslednom období, zostáva jednou z „chudobnejších“ ČK EÚ.

Jedným zo zásadných cieľov Litvy bolo od roku 2015 zaviesť jednotnú menu euro, čo sa aj úspešne podarilo. Na rozdiel od skúsenosti iných krajín inflácia v roku 2014, teda posledný rok pred zavedením novej meny aj v súvislosti s vývojom v Európe dosiahla len 0,6 %, v roku 2015 krajina dokonca čelila deflácií a poklesu cien až o 0,7 %. V roku 2016 sa inflácia nanovo roztočila a narástla na 2,3 % a v roku 2017 až na rekordnú úroveň 3,8 % HDP. V roku 2018 ekonómovia očakávajú pokles a úroveň cca 3,0 % HDP.

Pomer vybraných daní k HDP je v Litve patrí najnižším v EÚ, čo odporúča MMF ale aj EK postupne zmeniť. Aj preto vláda v priebehu začína s revíziou daňového systému s možnosťou zavedenia progresivity do dane z príjmov a vyššieho daňového zaťaženia veľkých firiem. Chce sa tiež zamerať „na daňovú spravodlivosť“ a subjekty, ktoré sa vyhýbajú plateniu daní. Zároveň si definovala rast a tvorbu pracovných miest ako vnútropolitickú prioritu číslo jedna na celé svoje obdobie. Tá bezprostredne súvisí so zvyšovaním životnej úrovne obyvateľstva ale aj strategickou až životne dôležitou agendou zastavenia masívnej litovskej emigrácie do zahraničia o. i. zapríčinenou hlbokou hospodárskou krízou a nevyhnutnými náročnými reštriktívnymi stabilizačnými opatreniami z predchádzajúceho obdobia. Veľkým problémom zostáva aj vysoká miera tieňovej ekonomiky na odhadovanej úrovni cca 25 %, s ktorou sa vláde zatiaľ nedarí účinne bojovať. Litva tak stále zostáva jednou z najchudobnejších krajín EÚ.

Podľa údajov litovského štatistického úradu, v roku 2016 došlo k poklesu nezamestnanosti na 7,3 % všetkých ekonomicky aktívnych občanov a analytici predpokladajú ďalší pokles na úroveň 6,9 % v roku 2018. .

Priemerná mzda v národnom hospodárstve vrátane samostatne zárobkovo činných osôb narástla v roku 2017 o 7,5 % na 884,5 mesačne v hrubom. Minimálna mzda sa od 1. januára 2017 zvýšila na 400 eur mesačne.

Litva sa umiestnila na 13 mieste z 186 krajín v rebríčku ekonomickej slobody vydávanom americkým think thankom Heritage Foundation a denníkom Wall Street Journal. Oproti minulému roku prišlo k zlepšeniu o dve miesta a výrazne predbehla susedné krajiny – Lotyšsko obsadilo 36 a Poľsko až 39 miesto. Rebríček pozostáva z viacerých hodnotených kategórií najhoršie boli hodnotené vládne výdavky, kde Litva dosiahla len 106 miesto v rebríčku, v oblasti korupcie 40-te a 96 miesto za opatrenia vlády v oblasti trhu práce a zamestnanosti.

Základné makroekonomické ukazovatele - Litovská republika **Oficiálne makroekonomické ukazovatele Litvy v rokoch 2013-2018**

základné ukazovatele	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
-----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	--------------

rast HDP (%)	3,5	3,0	1,8	2,3	3,8	2,9
HDP per capita v PPS (% EU28)	73	75	74	75	76	n/a
miera inflácie (HICP %)	1,2	0,2	- 0,7	0,7	3,8	2,9
miera nezamestnanosti (%)	11,8	10,7	9,1	7,9	7,3	6,9
rozpočtový deficit (HDP)	- 2,6	- 0,7	-0,2	0,3	-0,5	-0,1
vonkajšia zadlženosť (HDP)	38,8	40,7	42,6	42,1	40,1	40

Zdroj: EUROSTAT;EK; Poznámka: n/a - údaj ukazovateľa nie je k dispozícii.

*predikcia, zdroj: zimná správa EK

HDP na obyvateľa, HDP v PPP (parita kúpnej sily), deficit štátneho rozpočtu, ver. dlh, štruktúra zamestnanosti, počet obyvateľov pod hranicou chudoby a nákladovosť pracovnej sily

Všetky relevantné štatistiky sú k dispozícii v anglickom jazyku na webstránkach Štatistického úradu Litvy www.stat.gov.lt a Národnej banky Litvy www.lb.lt.

Zavedením recipročných sankcií zo strany RU v roku 2015 zaznamenala Litva prepád rastu HDP. Avšak následným nájdením nových trhov a akcelerovaním čerpania fondov EÚ sa situácia upokojila, čo spôsobilo nárast zamestnanosti a lepšie ekonomické čísla hospodárstva. Na rok 2018 je projektovaný rast HDP vo výške 2,9 % a pokles inflácie na 2,9 %. Vývoj ekonomiky ako aj spotreby domácností ukazuje, že sa ekonomike darí a preto aj ratingová agentúra Standard and Poor's v marci 2018 zvýšila rating dlhodobých záväzkov krajiny.

Rating Litovskej republiky

(foreign currency long-term sovereign debt ratings) marec 2018.

Marec 2018	Moody's (výhľad)	Standard & Poor's (výhľad)*	Fitch (výhľad)
Litva	A3 (stabilný)	A (stabilný)	A- (stabilný)

*Ratingová agentúra Standard and Poor's dňa 5. marca 2018 prehodnotila rating dlhodobých záväzkov Litvy z A- na A a rating krátkodobých záväzkov zvýšil z úrovne A- 2 na A-1 so stabilným výhľadom.

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

Podľa údajov za rok 2017 litovský HDP tvoria zo 68 % služby, z 28,3 % priemysel a z 3,7 % poľnohospodárstvo.

Služby, priemysel, poľnohospodárstvo, infraštruktúra

Sektor služieb sa rozhodujúcou mierou podieľa na hospodárskej prosperite krajiny. Tento sektor bol v dobe krízy oveľa menej zasiahnutý útlmom ako výrobné odvetvia ekonomiky. V porovnaní s rokom 2012 objemy vývozu i dovozu služieb v roku 2013 mierne rástli. Dlhodobou kľúčovou je tranzitná doprava, ale tiež turizmus.

Štruktúra **priemyslu** trpí dedičstvom sovietskych časov, vybrané odvetvia boli dimenzované podľa potrieb bývalého ZSSR, vrátane ich rozmiestnenia. Preto existuje pomerne málo podnikov strednej veľkosti. Litva má málo nerastných surovín, neexistuje tu klasický ťažký priemysel. Dominujú tu ľahké priemyselné odvetvia ako výroba potravín, spracovanie tabaku, textilu, dreva, nábytku, skla či ťažba rašeliny. Výnimočné postavenie v priemysle má najväčšia litovská firma, rafinéria Orlen Lietuva vytvárajúca zhruba 10 % HDP a významne ovplyvňujúca celkové hospodárske výsledky krajiny. Nadväzuje na ňu pritom ešte ďalších 8 veľkých spracovateľov ropných produktov.

Poľnohospodárstvo v Litve ako jediný sektor národného hospodárstva vykázalo rast aj v krízovom období a po obnove rastu si len svoju mimoriadnu pozíciu posilnilo.

Infraštruktúra - Litva je tranzitnou krajinou spájajúcou západ s východom (SNŠ a EÚ) ale tiež medzi Ruskom a ruskou Kaliningradskou enklávou. Doprava je významným sektorom národného hospodárstva, keď vytvára cca 10 % HDP. Má kvalitnú cestnú sieť, vrátane diaľnic, za ktoré sa vyberajú poplatky (tarifikácia sa nachádza tu: www.lra.lt). Niektoré lokálne cesty však môžu byť prašné. Po kríze v roku 2011 rastie obrat strategického nezamrzajúceho prístavu v Klaipėde, ktorý má dobré železničné i cestné spojenie s celou Litvou a aj s jej susedmi – krajinami Spoločenstva nezávislých štátov, ktoré prístav tiež hojne využívajú - hlavne Ukrajina, Bielorusko a Kazachstan, pre tranzit svojich tovarov. V súčasnosti sa LT zapája do ambiciózneho projektu na prepojenie železničnej infraštruktúry Pobaltských krajín s Poľskom a Nemeckom, nepriamo aj s Fínskom. Projekt „Rail Baltica“ ráta s výstavbou novej železničnej trate v dĺžke 728 km, spájajúcej Talin, Rigu, Kaunas, Varšavu a Berlín, pričom sa ráta s výmenou súčasného rozchodu koľajníc, tzv. širokorozchodnej železničnej trate (1520 mm) na rozchod koľajníc, ktorý je štandardný v členských krajinách EÚ (1435 mm) s výnimkou Fínska, Španielska a Portugalska. Zámerom projektu je zvýšenie výkonov nákladnej dopravy, zvýšenie prepravnej kapacity v oblasti prepravy cestujúcich vrátane zvýšenia bezpečnosti železničnej prepravy pri súčasnom zvýšení rýchlosti vlakových súprav. Zahájenie stavebných prác je naplánované na rok 2020, pričom prepojenie s Varšavou by malo byť ukončené do roku 2030. Celkové náklady na projekt sú odhadované na 5 mld. eur, pričom 85 % nákladov na výstavbu by malo byť hrađených z prostriedkov EÚ. LT však napriek značnému úsiliu, ktoré vynakladá v poslednom období, zostáva jednou z „chudobnejších“ členských krajín EÚ.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

Po obnovení nezávislosti sa Litva stala členom množstva medzinárodných organizácií. Kľúčovými z jej hľadiska bol vstup do EÚ 1. mája 2004, NATO 29. apríla 2004 a Schengenského priestoru 21. decembra 2007. V 2. polovici roku 2013 po prvýkrát v histórii predsedala EÚ a v rokoch 2014 – 2015 bola nestálym členom BR OSN. Je tiež členom OBSE, Rady Európy, Rady štátov Baltického mora, WTO a ďalších zoskupení. Rozvíja tiež spoluprácu s OECD v rámci Baltického regionálneho programu (BRP) a v lete 2013 OECD na základe prihlášky vlády rozhodla začať rokovať o vstupe Litvy a zavŕšila svoj vstup v roku 2018.. V regionálnom kontexte je aktívne zapojená najmä do činnosti Baltického zhromaždenia (Baltic Assembly). Je tiež súčasťou Rady štátov Baltického mora (Council of the Baltic Sea States). V posledných rokoch na dôležitosť nadobúda aj neformálny formát NB8 združujúci tri pobaltské a päť škandinávskych krajín.

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

---

a) Podnikateľská legislatíva

Systém riadenia zahraničného obchodu, relevantné inštitúcie, legislatívne normy

Systém riadenia zahraničného obchodu - od 1. mája 2004 je Litva členom EÚ a teda realizuje obchodnú politiku a aplikuje colné pravidla Únie. Litva sa stala súčasťou Európskej colnej a daňovej únie (European Taxation and Customs Union) a jednotného európskeho trhu. Zahraničný obchod, resp. obchod s členskými štátmi EÚ, a teda aj so SR, sa preto riadi pravidlami platiacimi rovnako vo všetkých krajinách EÚ.

Najrelevantnejšou inštitúciou v oblasti riadenia zahraničného obchodu je Ministerstvo hospodárstva a prostredníctvom neho Agentúra pre podporu zahraničného obchodu www.versliietuva.lt.

Základnými **legislatívnymi normami** v Litve sú Ústava, Občiansky zákonník, Colný zákonník, Zákonník práce, Zákon o investíciách, Zákon o podnikoch, normy EÚ a ďalšie medzinárodné normy.

Daňový systém, dane, odvody, sociálne zaťaženie, mzdy – ich aktuálny stav a podrobný výklad vrátane všetkých uvedených čísel je možné nájsť na stránke Agentúry pre podporu zahraničného obchodu www.versliietuva.lt, právnych aspektov podnikania v Litve na www.foresta.lt a na stránkach daňovej inšpekcie na www.vmi.lt.

Špecifiká podnikania v teritóriu, výhody a nevýhody podnikania v krajine - súc v podobnom hospodárskom a kultúrno-historickom prostredí, sú podmienky podnikania podobné tým v SR.

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

Existujúce projekty technickej a finančnej pomoci na národnej či regionálnej úrovni sú čerpané predovšetkým zo štrukturálnych a kohéznych fondov EÚ. Za pomoci grantu japonskej vlády bol vypracovaný projekt rozvoja prístavu v Klaipede do roku 2015, viaceré projekty čerpajú aj z nórskeho finančných fondov.

c) Verejné obstarávanie

Informácie o vyhlásených tendroch sú zverejňované v odbornej tlači, najmä v oficiálnom vestníku "Informaciniai pranešimai" a len v litovčine ale tiež na <https://pirkimai.eviesiejipirkimai.lt/app/notice/notices.asp?B=PPQ>. Často je termín pre vypracovanie ponuky krátky a pre nepripraveného záujemcu nereálny. Výhodné je ísť do tendra spoločne s litovským partnerom. V zásade platí, že ak nemá záujemca priame kontakty so zadávateľom pred vyhlásením tendra, má malú nádej na úspech. Na adrese www.cpva.lt sú vypísané tendre Agentúry na koordináciu ústredných projektov.

d) Zmluvná základňa

SR má s Litvou podpísanú dohodu o zabránení dvojitého zdanenia. V júni 2008 bolo podpísané Memorandum o spolupráci medzi MH SR a MH Litvy.

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

---

a) Priame zahraničné investície:

Objem PZI v krajine a z teritória, celkový vývoj za posledné 2 roky, trendy

Litva si je plne vedomá dôležitosti priamych zahraničných investícií (PZI) pre svoj rozvoj. Vytvorenie priaznivej investičnej klímy zostáva jedným z hlavných cieľov vlády. Z dôvodov krízy sa príliv PZI na prelome dekády výrazne spomalil a novú dynamiku získal opäť až v roku 2010. K 31. 12. 2017 zaznamenali PZI kumulovanú hodnotu cca 14,8 mld. eur a v porovnaní s predchádzajúcim obdobím mierne vzrástli.

Hlavné sektory a investori, kontakty na inštitúcie zaoberajúce sa podporou PZI

V sledovanom období (v roku polovici roku 2015 %), Holandsko (10,8 %), Nemecko (9,2 %), Nórsko a Poľsko. Odvetvovo najviac PZI smeruje do finančnictva a poisťovníctva (23,8), výroby (21,7 %) a do nehnuteľnosti (14,1 %), veľkoobchod a maloobchod (12,4 %) a informácie a komunikácie (9,1 %).

Teritoriálne aj sektorovo ide o dlhodobou ustálené parametre, ktoré sa menia len v minimálnej miere. Podporou prílevu PZI sa zaoberá Agentúra pre podporu prílevu investícií - www.investlithuania.com, za ktorej činnosť geščne zodpovedá Ministerstvo hospodárstva Litvy.

Prílev PZI z teritória do SR a naopak, príklady úspešne realizovaných projektov

Podľa Štatistického úradu Litvy sa k 31. 12. 2017 v SR nachádzala litovská investícia v hodnote 7,58 mil. eur, ktorá vyjadruje vstup najväčšej litovskej finančnej skupiny VP Group cez svoju dcérsku spoločnosť NDX, UAB do novozámockej spoločnosti Novofruct. Tá v nej začiatkom roku 2012 odkúpila 70 % a stala sa tak väčšinovým vlastníkom, vo februári 2017 svoj podiel navýšila odkúpením zostávajúceho podielu od slovenských vlastníkov a v súčasnosti je výlučným majiteľom spoločnosti Novofruct. Priame investície SR v Litve predstavovali k tomu istému obdobiu celkový objem 8,87 mil. eur, pričom hlavným investorom v Litve je spoločnosť Grafobal Skalica.

Technická a finančná pomoc pre zahraničných investorov, možnosť repatriácie kapitálu, odporúčané oblasti investovania

Všetky aktuálne informácie v tomto ohľade sú dostupné na webstránke Agentúry pre podporu investícií - www.investlithuania.com. Ako najperspektívnejšie oblasti investovania sa javia energetika (malé vodné a veterné elektrárne), životné prostredie, nehnuteľnosti a infraštruktúra – cestná aj železničná.

b) Energetická politika krajiny

LT spolu s ostatnými krajinami Pobaltia sa pripojila k výzve SK a podporuje jej zámery v oblasti zabránenia výstavby nového plynovodu Nord Stream 2.

LT pri vstupe do EÚ bola prinútená (rovnako ako SK) uzavrieť svoju jadrovú elektrárňu. Od roku 2005 sa snaží v spolupráci s ostatnými krajinami Pobaltia o vybudovanie novej elektrárne (projekt je však v súčasnosti pozastavený pre nerentabilitu v súvislosti s nízkymi cenami elektrickej energie a odpor obyvateľov dotknutej lokality). V roku 2016 začala výstavba bieloruskej jadrovej elektrárne v Astravci (45 km od Vilniusu). LT žiada členské krajiny EÚ, aby blokovali nákup elektriny z tohto zdroja, pretože jej cena je umelo znížená nižšími bezpečnostnými štandardami pri výstavbe a budúcej výrobe energie. Litovská vláda venuje veľkú pozornosť výstavbe jadrovej elektrárne Astravec, o čom svedčí aj vymenovanie samostatného veľvyslanca at-large pre tento projekt, v januári 2017 sa ním stal Darius Degutis. Plány na výstavbu novej litovskej jadrovej elektrárne Visaginas sa museli načas odložiť z dôvodu nízkej ceny elektriny ako aj nezájmu ostatných Pobaltských štátov, keďže celý projekt bol od začiatku koncipovaný pre celý región Pobaltia. Základným problémom

je, že krajiny B3 síce majú rovnaké ciele pri tvorbe spoločného energetického trhu, ale rozdielnu štruktúru energetickej bilancie. Litva je najviac závislá na dovoze elektriny, Estónsko je čistým vývozcom elektriny, zatiaľ čo Lotyšsko má veľký podiel energie z obnoviteľných zdrojov. V oblasti diverzifikácie dovozu zemného plynu bol rok 2016 historickým míľnikom, pretože kvôli výstavbe terminálu na stlačený plyn a jeho prevádzke, Litva importovala viac plynu z Nórska než prostredníctvom plynovodov Gazpromu z Ruskej federácie. Terminál pomohol zabezpečiť konkurencieschopnú a teda nižšiu cenu pre spotrebiteľa. Kontrakt na dovoz stlačeného plynu z Nórska je do roku 2024 a strategickým záujmom EÚ je, aby štáty mali aspoň tri rôzne zdroje energetických nosičov. Strategickým cieľom Litvy je vybudovanie ďalších distribučných trás do Poľska a Pobaltia a zvýšením objemu prepravy.

Popri výstavbe energetickej infraštruktúry považuje LT za dôležitú aj diverzifikáciu zdrojov a verí, že tu o. i. významnú úlohu zohrá aj litovský LNG terminál v Klaipede, ktorý bol spustený do prevádzky na konci roku 2014. V roku 2016 bol spustený do prevádzky podmorský elektroenergetický kábel SwedLit medzi LT a Švédskom, a tiež kábel LitPol medzi Poľskom a LT. S Poľskom plánuje LT vybudovať do roku 2018 aj plynovodné prepojenie.

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

Na oblasť vedy, výskumu a inovácií Litva vydala v roku 2016 podľa údajov Eurostatu 1,9 % HDP, čo je zhruba dvojnásobný nárast oproti roku 2015.

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

---

a) Dovozný a vývozný režim, obchodná prax

Dovozný a vývozný režim Litvy je určený jej členstvom v EÚ a jej pravidlami spoločnej obchodnej politiky. Z tohto titulu je rovnaký ako dovozný a vývozný režim SR alebo hociktoorej inej členskej krajiny EÚ, charakterizovaný slobodným pohybom tovaru, služieb, kapitálu a pracovnej sily vnútri EÚ a rovnakými colnými sadzbami a kvótami voči tretím krajinám.

Obchodná prax v Litve sa nevymyká stredoeurópskym štandardom a je podobná slovenskej.

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

Obrat zahraničného obchodu Litvy klesal po kríze ešte aj v roku 2010 a dostal sa tak na úroveň ešte pred roku 2006. V celom roku 2011 je však už badateľné výraznejšie oživenie v podstate vo všetkých sektoroch ekonomiky, ktorý pokračoval v zmiernenom trende aj v priebehu roku 2012.

c) Tovarová a teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

Komoditná štruktúra vývozu

Vývoz z SK má dlhodobu rastúcu tendenciu, pričom je ale komoditne diverzifikovaný: prevládajú výrobky zo základných kovov (16,9 %), liečivá (9,6 %), televízne prijímače (6,0 %), predmety z plastických hmôt (5,6 %), gumové pneumatiky a duše (5,1 %).

Komoditná štruktúra dovozu

V oblasti dovozu z LT prevládajú umelé hnojiva (23 %), polyacetáty, polyestery a epoxidové živice (22,7 %), telekomunikačné zariadenia (7,3 %), predmety z plastických hmôt (5,9 %), nábytok a jeho diely (5,2 %).

e) Vývoj zahraničného obchodu so SR za posledných päť rokov (vývoz/dovoz)

Spolupráca v obchodno-ekonomickej oblasti odráža objektívne existujúci potenciál medzi oboma krajinami a ich čiastočne prioritne odlišnú geografickú hospodársku orientáciu - Litva na Pobaltie a škandinávske štáty, ale tiež Poľsko, Bielorusko a Rusko. Záujem o koordinovanejšie obchodné styky neexistuje ani u jednej zo strán a ad hoc požiadavky o nájdenie obchodných partnerov sú vybavované s miestnymi stavovskými organizáciami. Výraznejší potenciál pre SR existuje v systematickejšej podpore záujmu Litovcov najmä o zimnú turistiku v SR a tiež v účasti na vybraných veľtrhoch vo Vilniuse.

Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu LT je dlhodobovo ovplyvnená zemepisnou polohou krajiny a s ňou súvisiacim zameraním na tradičných obchodných partnerov, predovšetkým na susedné krajiny - Lotyšsko a Estónsko, ako aj na Poľsko a Nemecko. Súčasne rastie význam spolupráce v zahranično-obchodnej oblasti aj so severnými krajinami. Na významnom mieste sa nachádza ale aj spolupráca s krajinami Spoločenstva nezávislých štátov, predovšetkým s Bieloruskom. Vzájomná obchodná výmena s Ruskom, v dôsledku prijatých reštrikčných opatrení EÚ a následných opatrení Ruska, sa postupne znižuje.

Vzájomná obchodná výmena

Vzájomná obchodná výmena v tisícoch eur v rokoch 2011-11/2017

Údaj za rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	1-11/2017
Export	121 816	111 103	122 165	155 018	152 167	159 566	157 951
Import	35 792	35 975	53 426	58 005	64 644	70 171	63 992
Obrat	157 608	147 079	175 591	213 023	216 811	229 738	221 943
Bilancia	86 024	75 128	68 739	97 013	87 523	89 395	93 959

Zdroj: MH SR

Komoditná štruktúra vývozu za prvých 11 mesiacov 2017

Vývoz z SK má dlhodobovo rastúcu tendenciu, pričom je ale komoditne diverzifikovaný: prevládajú televízne prijímače kotly, stroje a ich súčasti výroby anorganického chémie a predmety z plastických hmôt

Komoditná štruktúra dovozu za prvých 11 mesiacov 2017

Dovozu z LT do SR dominujú plasty, hnojivá s elektrickými strojami a zariadeniami.

Spolupráca v oblasti zahraničného obchodu medzi SK a LT je podmienená zemepisnou polohou oboch krajín a ich orientáciou na tradičných obchodných partnerov. Záujem o koordinovanie a inštitucionalizovanie spolupráce v tejto oblasti nepatrí medzi priority oboch strán.

Výraznejší potenciál existuje v podpore záujmu bohatšej LT klientely v oblasti zimnej turistiky na Slovensku. Uvedenému zámeru napomáha aj zriadenie priamej leteckej linky leteckej spoločnosti „airBaltic“ medzi Rígom (Lotyšsko) a Popradom v zimnom období - tri lety do týždňa od decembra do marca (od decembra 2015), ktorú využívajú aj turisti zo všetkých Pobaltských krajín vrátane Litvy.

Priame zahraničné investície

Litva si je plne vedomá dôležitosťou PZI pre hospodársky rast, a v konečnom dôsledku, pre rozvoj hospodárstva krajiny. Vytváranie dlhodobých priaznivých podmienok pre zahraničných investorov zostáva jedným z nosných pilierov programových vyhlásení všetkých vlád v krajine.

Vychádzajúc zo štatistických údajov Národnej banky Slovenska k 31. 12. 2015 PZI z Litvy sú zanedbateľné, dokonca štatisticky vykazujú mínusovú hodnotu (- 665,0 tisíc eur). PZI zo Slovenska v Litve sa vôbec neuvádzajú v súlade s medzinárodnými predpismi o zachovaní štatistickej dôveryhodnosti údajov.

V súlade so štatistickými údajmi litovskej strany k 31. 12. 2015 kumulovaný objem PZI v krajine dosiahol hodnotu cca 13,1 mld. eur.

K 31. 12. 2013 sú evidované v Litve PZI zo Slovenska vo výške 5,9 mil. eur – investícia spoločnosti Grafobal, a.s., Skalica.

V priebehu roku 2012 najväčšia litovská finančná skupina VP (Vilnius prekyba) Group odkúpila 70,0 % spoločnosti Novofrukt SK, s.r.o., Nové Zámky, a stala sa tak jej väčšinovým vlastníkom.

Cestovný ruch medzi SK a LT

Vývoj cestovného ruchu z LT do SK v rokoch 2016 – 2017

Cestovný ruch medzi SK a LT: Výraznejší potenciál existuje v podpore záujmu LT klientely o zimnú turistiku na Slovensku. Uvedenému zámeru napomáha aj zriadenie priamej leteckej linky leteckej spoločnosti „airBaltic“ medzi Rigou (Lotyšsko) a Popradom v zimnom období (jeden let do týždňa od decembra 2017 do marca 2018), ktorú využívajú aj turisti z ostatných pobaltských krajín (vrátane LT).

Podľa posledných dostupných výsledkov MDaV SR sa nielen zvyšuje počet turistov z Litvy, ale aj počet ich prenocovaní, čím sa zvyšuje profit pre subjekty cestovného ruchu na Slovensku a v širšom kontexte sa posilňuje zamestnanosť a podpora služieb v chudobnejších regiónoch SR.

	počet ubytovaných hostí	index 17/16 (%)	počet prenocovaní ubytovaných hostí	index 17/16 (%)	podiel návštevníkov	podiel prenocovaní
2016	14 702	12,6 %	32 444	13,01	0,97 %	0,83 %
2017	16 555		36 701		0,8 %	0,7 %

Zdroj: MDaV SR

Uvedené štatistické údaje ukazujú na nárast návštevnosti SK turistami z LT vo všetkých hodnotených kategóriách. Na vytvorenie dlhodobých pozitívnych rastových tendencií v tejto oblasti bude však potrebné realizovať intenzívnu systémovú propagáciu cestovného ruchu v LT, ako aj ostatných Pobaltských krajinách (Estónsko a Lotyšsko).

SK má širokú škálu cestovateľsky a turisticky atraktívnych možností, ktoré je potrebné vhodnou marketingovou formou prezentovať LT spotrebiteľom, pričom výraznejší potenciál existuje v podpore záujmu bohatejšej LT klientely v oblasti zimnej turistiky. Uvedenému zámeru napomôže aj zriadenie priamej leteckej linky leteckej spoločnosti „airBaltic“ medzi Rigou

(Lotyšsko) a Popradom v zimnom období - tri lety do týždňa od decembra do marca (od decembra 2015), ktorú využívajú aj turisti zo všetkých Pobaltských krajín vrátane LT.

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

---

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu

Sú podobné slovenským. Výhodou je mať dobré referencie vrátane obsažnej a prehľadnej webstránky, samozrejmosťou je jej kvalitná anglická verzia. Cena je síce dosť významný faktor pri rozhodovaní, ale môže a nemusí byť rozhodujúcim faktorom pri nákupe produktov. Je to spravidla najmä vtedy, ak ide o nákup kvalitného tovaru, so zabezpečením servisu na mieste, garancíí, spoľahlivosti a pod. Tendencia nákupu kvalitnejšieho, aj keď drahšieho tovaru sa v Litve prejavuje už dlhší čas. V tom je práve príležitosť pre slovenské firmy, ktoré môžu ponúknuť produkt s výhodným pomerom ceny a kvality.

b) Vyhodnotenie odbytových možností SR

Ako **odbytové možnosti** sa dlhodobu ponúkajú **energetika** – biomasa, bioplyn, malé vodné a veterné elektrárne, **poľnohospodárstvo a potravinárstvo** – alkohol (najmä liehoviny), cukrovinky, **strojárstvo** – opravárenské podniky (železničné, prístavy), strojné výrobky, dodávky nových technológií, **doprava a infraštruktúra** – obnova a výstavba ciest aj železníc a všetky s tým súvisiace odbory – inžinierske siete, signalizačné a automatizačné systémy, stavba mostov, mestská infraštruktúra, **ekológia** – čističky odpadových vôd, bioplynové stanice, moderné spaľovne odpadu, **turizmus** – výstavba hotelov, reštauračné služby, **stavebníctvo** – stavebné materiály a izolácie.

c) Marketingová stratégia pri vývoze do terítoria

Dovozné spoločnosti, obchodní zástupcovia, distribúcia a obchodné reťazce

Litovský trh je vyspelý a náročný, žiadaný je hlavne značkový tovar, a to aj menej solventnými zákazníkmi, alebo tovar s inými konkurenčnými špecifikami, ako je nízka cena, novosť produktu, sprievodné služby (reklama) a pod. Distribúcia je úplne liberalizovaná. Hlavným kanálom pre predaj, resp. vstup na trh sú veľkoobchodné firmy, predajné reťazce a obchodné domy, ktorých je vysoký počet vo väčších mestách. Využitie miestnych dovozných spoločností, resp. obchodných zástupcov je jednou z najefektívnejších ciest k úspechu.

Podmienky zriadenia spoločnosti, formy spoločností, zákonná úprava

Vzhľadom na veľmi často sa meniace príslušné právne predpisy založenie podniku je bez pomoci litovskej strany dosť komplikované. Základné informácie je však možné nájsť na webstránke Agentúry pre podporu obchodu www.verslilietuva.lt.

Možnosti získania informácií o spoločnosti a miestnom trhu

Partnera je možné vyhľadať buď individuálne alebo s pomocou veľvyslanectva SR v Rige cez e-mail: emb.riga@mzv.sk. Zdrojom relevantných kontaktov na firmy v Litve sú hlavne Agentúra pre podporu zahraničného obchodu www.verslilietuva.lt, Asociácia litovských obchodných a priemyselných komôr www.chambers.lt a zoznam litovských firiem www.visalietuva.lt. Možným spôsobom nájdania partnera je tiež účasť na veľtrhoch konajúcich sa vo Vilniuse. Informácie o všetkých dôležitých veľtrhoch je možné nájsť na www.litexpo.lt. Právne a finančné informácie o spoločnostiach sú zaevidované v oficiálnom Registri právnických osôb na www.registrucentras.lt ale tiež na www.lursoft.lv.

Cenová politika, odporúčaná platobná podmienka, spôsoby riešenia sporov

Cenová politika v Litve je podobná slovenskej, keďže je veľmi podobná aj mentalita litovských podnikateľov na jednej strane a spotrebiteľov na strane druhej. Vo všeobecnosti však možno povedať, že veľa obyvateľov Litvy dá napriek vyššej cene prednosť kvalitným a renomovaným značkám, resp. drahším spoľahlivým a odskúšaným tovarom a službám.

Platobná morálka je podobná ako v SR.

Obchodné spory je možné riešiť na Rozhodcovskom súde pri Litovskej obchodnej a priemyselnej komore (kontakt www.arbitrazas.lt).

Kontaktné adresy na inštitúcie sú uvedené vyššie v predchádzajúcich kapitolách a v prílohe.

d) Praktické informácie pre exportéra a importéra

Praktické informácie o Litve sú k dispozícii na stránke slovenského veľvyslanectva v Rige www.mzv.sk/riga v časti „Služby/Informácie o štátoch sveta“.

Dátum: 03.07.2018